

INTERNE MEMO

DATUM : 15-10-2026
AAN : Regionale Cliëntenraad
VAN : Dagelijks Bestuur & Algemeen Bestuur
ONDERWERP : Reactie op advies van RCR

Inleiding

Het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur danken de Regionale Cliëntenraad (RCR) voor het uitgebrachte advies over de aanpassing van de beleidsregel en verordening re-integratie in verband met Participatie in Balans. Het advies is betrokken bij de overwegingen rond de totstandkoming van deze regelingen.

Hieronder gaan wij in op de adviezen en vragen van de RCR en geven wij daarop onze toelichting.

Adviezen

Advies 1: Leg objectieve beoordelingscriteria explicieter vast. De RCR adviseert de belangrijkste beoordelingscriteria in de verordening vast te leggen en niet uitsluitend in beleidsregels.

Reactie: dit advies raakt ook aan de vragen van de RCR over de beoordelingscriteria. Wij begrijpen de wens om belangrijke uitgangspunten in de verordening en niet uitsluitend in lagere regelgeving vast te leggen. Per onderwerp is echter een afweging nodig over het gewenste detailniveau. In algemene zin worden de kaders en hoofdlijnen in de verordening vastgelegd en de nadere beoordelings- en uitvoeringscriteria in beleidsregels en richtlijnen. Veel onderwerpen zijn bovendien al wettelijk geregeld.

De Participatiewet schrijft voor dat bepaalde voorwaarden en criteria in een verordening worden opgenomen, zoals bij artikel 8a over ondersteuning bij arbeidsinschakeling. Daarom is dit onderwerp uitgebreider in de verordening uitgewerkt. Ook andere belangrijke onderwerpen zijn in de verordening opgenomen, zoals het recht op een vervoersvoorziening.

In algemene zin achten wij het niet wenselijk om meer onderwerpen gedetailleerd in de verordening vast te leggen wanneer dit ook in een beleidsregel of richtlijn kan. Voor de specifieke onderwerpen waarover de RCR vragen heeft gesteld, is per onderwerp een afzonderlijke toelichting opgenomen.

Advies 2 - Sta cliëntondersteuning bij arbeidsbemiddeling toe tijdens het traject naar werk en eventuele scholing

Reactie: cliëntondersteuning is al mogelijk en toegestaan wanneer de inwoner hier behoefte aan heeft. Inwoners worden waar nodig ook op deze mogelijkheid gewezen. Deze mogelijkheid staat eveneens vermeld op de website.¹

Onafhankelijke cliëntondersteuning is door de gemeenten vanuit de Wmo geregeld en gefinancierd en wordt binnen onze regio geboden door MEE Dichtbij.²

¹ <https://www.rsdkrh.nl/onafhankelijke-clientondersteuning>

² <https://meedichtbij.nl/zoek-jouw-gemeente/>

De RDWI gaat tijdens een volgend RCR-overleg graag in gesprek over de vraag hoe deze mogelijkheid nog beter onder de aandacht van inwoners kan worden gebracht.

Advies 3 - Versterk de rechtspositie van cliënten

Reactie: dit advies raakt ook aan verschillende vragen van de RCR. Wij begrijpen de wens om met aanvullende kaders meer duidelijkheid en zekerheid voor inwoners te creëren.

Tegelijkertijd kan het gedetailleerd vastleggen van beoordelingscriteria in een verordening of beleidsregel leiden tot een meer uniform besliskader, met minder ruimte voor maatwerk en afwijking wanneer de individuele situatie daarom vraagt.

Met de voorgestelde regelingen wordt juist beoogd de rechtspositie van inwoners te versterken. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de kernwaarden van artikel 2.2 van de verordening. De ondersteuning wordt afgestemd op de individuele situatie, mogelijkheden en wensen van de inwoner. De eisen van passendheid, effectiviteit en proportionaliteit begrenzen de ruimte van het Dagelijks Bestuur en dragen bij aan uitlegbare en toetsbare besluitvorming.

Deze benadering sluit ook aan bij recente inzichten uit de uitvoeringspraktijk. In publicaties over Participatie in Balans wordt benadrukt dat maatwerk niet ontstaat door steeds meer uitzonderingen en regels vast te leggen, maar juist door professionals binnen duidelijke kaders voldoende ruimte te bieden om de individuele situatie van inwoners te beoordelen. Het vastleggen van steeds meer beoordelingscriteria kan ertoe leiden dat maatwerk feitelijk wordt vervangen door een uniforme beslisregel, terwijl het uitgangspunt juist is om de inwoner centraal te stellen.

De voorgestelde regelingen gaan over de juridische kaders en niet over de praktische uitvoering van de re-integratiedienstverlening. Hoe professionals het gesprek voeren, welke vragen zij stellen en hoe de dienstverlening wordt ingericht, wordt niet in een verordening of beleidsregel vastgelegd. Het ontbreken van een juridisch vastgelegd beoordelingsaspect betekent daarom niet dat de rechtspositie van inwoners onvoldoende is geborgd.

Voor de specifieke vragen van de RCR wordt daarnaast verwezen naar de afzonderlijke reacties. De RDWI gaat tijdens een volgend RCR-overleg graag verder in gesprek over de mogelijkheden om de rechtspositie van inwoners verder te versterken.

Advies 4: Bied meer transparantie over budgetplafonds en besluitvorming

Reactie: regelingen zoals een verordening of beleidsregel zijn niet de standaardplek om budgetplafonds vast te leggen. De besluitvorming en verantwoording over de inzet van deze middelen vinden plaats binnen de reguliere planning- en controlcyclus (P&C-cyclus).

De beschikbare budgetten voor re-integratie, ook per gemeente, worden inzichtelijk gemaakt via de begroting, de eerste en tweede nota, de kadernota en de jaarrekening. Hiermee is inzicht in de beschikbare middelen en de financiële ontwikkelingen geborgd.

Het opnemen van concrete budgetplafonds in een verordening of beleidsregel zou betekenen dat deze bij iedere wijziging van de beschikbare budgetten formeel moeten worden aangepast. Dit leidt tot extra administratieve lasten en een afzonderlijk besluitvormingstraject, terwijl budgetten gedurende het jaar kunnen wijzigen.

De reguliere P&C-cyclus biedt daarom een transparante en doelmatige manier om de actuele budgetten inzichtelijk te maken.

Advies 5: Borg cliëntparticipatie structureel

Reactie: cliëntparticipatie is op verschillende manieren binnen de dienstverlening geborgd. Allereerst via de cliëntenraad, hoewel het in de praktijk lastig is gebleken om hiervoor voldoende inwoners te werven. Daarnaast vinden periodiek onderzoeken naar klantbeleving plaats, waaronder over de re-integratiedienstverlening. Ook zijn inwoners betrokken bij de evaluatie van de re-integratiedienstverlening door middel van interviews.

Cliëntparticipatie is daarnaast onderdeel van de individuele dienstverlening. In gesprekken met inwoners worden hun wensen, mogelijkheden en doelen ten aanzien van werk en participatie besproken. Deze worden in afstemming met de inwoner vastgelegd in een plan van aanpak. De inwoner heeft daarmee invloed op de doelen en op de wijze waarop hieraan wordt gewerkt. Het plan van aanpak wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig in samenspraak bijgesteld.

De RDWI gaat tijdens een volgend RCR-overleg graag in gesprek over de ervaringen van de RCR en mogelijke aanvullingen om cliëntparticipatie verder te versterken.

Advies 6: Maak de toepassing van maatwerk beter controleerbaar en toetsbaar

Reactie: voor de toepassing van maatwerk zijn in artikel 2.2 van de verordening kernwaarden opgenomen. Daarnaast bevat artikel 2.1 van de beleidsregel nadere kaders voor de toepassing van maatwerk. Deze kaders bieden houvast bij de beoordeling en begrenzen de ruimte voor besluitvorming.

Tegelijkertijd is het niet wenselijk om alle beoordelingscriteria en uitvoeringsaspecten gedetailleerd vast te leggen. Dit kan de ruimte voor maatwerk en een passende afweging van de individuele situatie beperken. Recente onderzoeken laten juist zien dat een consistente toepassing van maatwerk vraagt om een gedeeld begrip van handelingsruimte, voldoende vakkennis, een goede motivering van besluiten, structurele reflectie op casuïstiek en actief contact met inwoners.

De controleerbaarheid en toetsbaarheid worden daarom geborgd door de vastgelegde kernwaarden en kaders, in combinatie met de motivering en vastlegging van de gemaakte afweging in het individuele dossier.

Daarnaast investeert de RDWI structureel in de professionalisering van medewerkers. Dit gebeurt onder meer door middel van actualiteitendagen, themabijeenkomsten en casusbesprekingen. Hiermee wordt kennis van wet- en regelgeving onderhouden, worden ervaringen uitgewisseld en wordt gereflecteerd op de toepassing van maatwerk in de praktijk. Deze professionalisering draagt eraan bij dat de beschikbare handelingsruimte zorgvuldig, consistent en in het belang van inwoners wordt toegepast.

Dit advies raakt ook aan de verschillende vragen die de RCR heeft gesteld. Voor de reacties daarop wordt verwezen naar de betreffende passages verderop in deze memo.

Vragen

Vraag 1 - Vraag: wordt nog nader uitgewerkt wat onder deze integrale maatwerkaanpak wordt verstaan? In de beleidsregels staat hierover al het een en ander, maar naar onze mening blijft de uitwerking nog beperkt. (vraag gaat over 2.2. Kernwaarden dienstverlening, eerste alinea)

Reactie: voor het onderscheid tussen de verordening en de beleidsregel wordt verwezen naar de reactie op advies 1.

Het betreffende artikel in de verordening benoemt de kernwaarde van een integrale maatwerkaanpak. Hiermee wordt bedoeld dat de ondersteuning wordt afgestemd op de individuele situatie, mogelijkheden en behoeften van de inwoner. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar werk en participatie, maar ook naar andere leefgebieden die van invloed kunnen zijn op het perspectief op participatie.

Deze kernwaarde is nader uitgewerkt in artikel 2.1 van de beleidsregel. De situatie van de inwoner wordt integraal beoordeeld aan de hand van onder meer werknemersvaardigheden, belastbaarheid, belemmeringen en arbeidsmarktpositie. Op basis hiervan wordt bepaald welke ondersteuning passend is. De vragenlijst en diagnose ondersteunen deze beoordeling, maar zijn niet bepalend. Gemotiveerd afwijken blijft mogelijk.

Wij begrijpen de wens van de RCR om meer duidelijkheid te bieden over wat onder maatwerk wordt verstaan en hoe dit wordt toegepast. Tegelijkertijd is het niet wenselijk om maatwerk volledig in detail vast te leggen. Dit kan de ruimte voor een individuele afweging beperken en ertoe leiden dat maatwerk feitelijk een uniforme beslisregel wordt.

Het uitgangspunt is daarom dat maatwerk voldoende wordt gekaderd om de toepassing navolgbaar en verantwoord te maken, zonder de ruimte voor een passende individuele afweging weg te nemen. Deze benadering sluit aan bij de uitgangspunten van Participatie in Balans. Daarbij wordt ruimte geboden om de ondersteuning af te stemmen op de individuele situatie van de inwoner, binnen de daarvoor geldende wettelijke en beleidsmatige kaders. Maatwerk wordt daarbij gezien als professionele afwegingsruimte en niet als een vastgestelde lijst van uitzonderingen of vooraf uitgewerkte situaties.

Vraag 2: Wordt nog nader uitgewerkt wat de meest adequate voorziening is? Hoe wordt de afweging nader en transparant ingevuld? Hoe verhouden datgene dat het meest doelmatig is zich met de meest adequate voorziening? Voor wie is de voorziening het meest adequaat? Ook moet duidelijk zijn welke competenties de cliënt heeft, wat zijn of haar arbeidsverleden is, welke wensen bestaan en wat realistisch haalbaar is. Succesvolle re-integratie vraagt om een volledige beoordeling van wat iemand wel en niet kan en of scholing nodig is om het doel te bereiken. (vraag gaat over 2.2. Kernwaarden dienstverlening, tweede alinea)

Reactie: zie ook de reactie op vraag 1 over de uitwerking van maatwerk en de balans tussen maatwerk en rechtszekerheid. Wij begrijpen de wens van de RCR om de afweging per situatie verder te concretiseren. Tegelijkertijd gaat een deel van de vragen over de praktische uitvoering van de re-integratiedienstverlening. Een verordening en beleidsregel zijn primair kaderstellend en zijn niet bedoeld om de uitvoering volledig voor te schrijven.

Artikel 2.2, tweede alinea, geeft het kader voor een adequate voorziening: de ondersteuning moet passend en effectief zijn om het beoogde doel te bereiken. Bij de afweging worden onder meer de mogelijkheden, capaciteiten en wensen van de inwoner, evenals de doelmatigheid en proportionaliteit van de ondersteuning, betrokken. De meest adequate voorziening is daarmee afhankelijk van de individuele situatie en het beoogde doel van de ondersteuning.

Aan het begin van de uitkering en later periodiek wordt met behulp van een vragenlijst, als onderdeel van de intake en diagnose, in beeld gebracht wat de inwoner wel en niet kan. Ook tijdens vervolgesprekken over werk en participatie wordt dit verder verdiept en waar nodig herzien. Daarbij wordt onder meer gekeken naar competenties, arbeidsverleden, mogelijkheden en beperkingen, wensen ten aanzien van werk en participatie en een eventuele behoefte aan en meerwaarde van scholing.

Op basis hiervan wordt bepaald welke ondersteuning passend is. De situatie en het perspectief van de inwoner worden gedurende het traject gevolgd, zodat de ondersteuning waar nodig kan worden aangepast. Relevante informatie en gemaakte afwegingen worden, met inachtneming van de privacywetgeving, vastgelegd in het re-integratiedossier.

Vraag 3: hoe wordt geborgd dat maatwerk niet ten koste gaat van de rechtszekerheid van de cliënt? En op welke wijze wordt voor cliënten duidelijk waar zij voor in aanmerking komen? (gaat over artikel 2.1 van de beleidsregel)

Reactie: zie ook de reactie op vraag 1. De rechtszekerheid wordt geborgd doordat de verordening en beleidsregel kaders stellen voor de toepassing van maatwerk. Daarbij gelden onder meer de kernwaarden van artikel 2.2 van de verordening en de nadere kaders van artikel 2.1 van de beleidsregel. Deze bieden duidelijkheid over de wijze waarop de individuele situatie wordt beoordeeld en welke uitgangspunten daarbij gelden.

Daarbij achten wij het van belang dat rechtszekerheid en maatwerk niet als tegenstellingen worden gezien. Rechtszekerheid ontstaat niet uitsluitend door een zo gedetailleerd mogelijke uitwerking van regels, maar ook doordat inwoners kunnen rekenen op een zorgvuldige beoordeling, consistente toepassing van de vastgestelde kaders en een goed gemotiveerd besluit. De kernwaarden in de verordening en de uitwerking daarvan in de beleidsregel dragen hieraan bij.

Tegelijkertijd is het uitgangspunt dat maatwerk ruimte laat voor een individuele afweging. De inwoner wordt geïnformeerd over de mogelijkheden en de ondersteuning die in de individuele situatie passend wordt geacht. De gemaakte afweging en het besluit worden gemotiveerd en vastgelegd. Daarmee wordt de toepassing van maatwerk navolgbaar en toetsbaar, zonder deze volledig vast te leggen in uniforme beslisregels.

Vraag 4: de RCR acht het van wezenlijk belang dat de criteria voor prioritering tijdig worden vastgesteld en helder worden gecommuniceerd. Zo weten cliënten vooraf waar zij aan toe zijn wanneer het aantal beschikbare plaatsen voor beschut werk ontoereikend is. Deelt het algemeen bestuur deze zienswijze? (vraag over artikel 3.2.6. in de verordening omtrent beschut werk)

Reactie: wij onderschrijven het belang van tijdige duidelijkheid en transparantie wanneer het aantal beschikbare plaatsen voor beschut werk ontoereikend is.

Op dit moment ligt het aantal plaatsingen boven de taakstelling en staat de inzet onder druk door het beschikbare budget. Hiervoor wordt een voorstel voorbereid waarin onder meer een wachtlijst- en plaatsingsmodel wordt uitgewerkt om meer duidelijkheid te bieden over de wijze waarop met de beschikbare plaatsen wordt omgegaan. Daarnaast worden interventies uitgewerkt om mogelijk meer plaatsingen te realiseren.

Na besluitvorming over dit voorstel ontstaat meer duidelijkheid over de wijze van prioritering en plaatsing en over de communicatie hierover aan inwoners die op een plaatsing wachten.